

rozsudek dovolává, byl-li vůbec před první souloží dán výslovně slib manželství takovým způsobem, že mohl býti pokládán za vážně a opravdově míněný. Podle skutkových zjištění rozsudku byl tu však nepochybně tento předpoklad, zejména když se uvádí, že se slib stal i před matkou Anežky P-ové. Slib manželský za takových okolností je daleko opravdovější, přesvědčivější a podmanivější, než slib manželství, daný ve smyslném rozdráždění bezprostředně před souloží. Tvrdí-li však stížnost, že domnělé svedení Anežky P-ové k první souloži nebylo v žádném spojení s dříve danými sliby manželství a že Anežka P-ová tenkrát ve své náruživosti sama stěžovatele k tělesnému obcování podněcovala, neprovádí uplatňovaný zmatek podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. po zákonu a není tento zmatek proveden po zákonu ani potud, pokud se obhájce snažil dokázati při veřejném roku, že není tu skutkové podstaty přestupku podle § 506 tr. zák., poněvadž P-ová, když se dobrovolně poddala obžalovanému, nebyla pannou, osobou neporušenou, takže S. nebyl povinen dostáti svému slibu, ježto jak písemní zmateční stížnost, tak i obhájce v tomto směru vycházejí ze skutkových předpokladů rozsudkem nezjištěných, ba jím vyloučených (§ 288 odst. druhý čís. 3 tr. ř.). Pokud se obhájce snažil při roku dokázati, že výpověď P-ové nezasluhuje víry, napadá tím jen nedovoleně skutkové zjištění nalézacího soudu (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 3198.

Úplatkářství (zákon ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n.).

Jatky města Brna jsou veřejným podnikem ve smyslu prvního odstavce § 6 a jich správce je veřejným činitelem podle §§ 2, 3 zákona; pokud je úředníkem povolaným k rozhodování veřejných záležitostí ve smyslu §§ 104, 105 tr. zák.

Pojem »veřejného činitele« ve smyslu §§ 2, 3 zákona je širší než pojem »úředníka povolaného k rozhodování veřejných záležitostí« ve smyslu §§ 104, 105 tr. zák.

Působnost trestních předpisů §§ 2, 3 zákona vztahuje se i na orgány a zaměstnance veřejných podniků výdělečných.

Nejen zločiny podle §§ 104, 105 tr. zák., nýbrž i přečiny podle §§ 2, 3 zákona přicházejí v úvahu též, jde-li o úředníka (veřejného činitele), který sice o veřejné záležitosti (uzavření smlouvy) sám nerozhoduje, avšak rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí.

I úplatky poskytované pachatelem za tím účelem, by se zbavil domnělých »chikan« jsou trestným jednáním podle § 2 I zák. o úplatkářství; jdeť tu o úplatek za to, že budou pachateli poskytnuty »úlevy« ve smyslu uvedeného ustanovení zákona.

Pod trestní ustanovení §§ 2, 3 zákona spadají zejména ony případy, v nichž by dodávky byly bývaly dárci ponechány (dotyčná smlouva byla s ním uzavřena) i bez dávání daru.

Nákladní listy (železniční) jsou veřejnými listinami (§ 320 f) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 2. června 1928, Zm II 471/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti pěti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 23. srpna 1927, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými: Leonard C. zločinem podvodu podle §§ 197, 200 a 203 tr. zák., přečinem podle § 2 I zák. ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n. o úplatkářství a přestupkem podle § 320 f) tr. zák., Josef H. zločinem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 197, 200, 203 tr. zák., přečinem podle § 3 I uvedeného zákona o úplatkářství a přestupkem podle §§ 5, 320 f) tr. zák., František N. zločinem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 197, 200, 203 tr. zák., přestupkem podle §§ 5, 320 f) tr. zák. a přestupkem podle § 320 f) tr. zák. a Eliáš S. a Max R. přečinem podle § 2 I zákona o úplatkářství. Ve příčině obžalovaného Eliáše S-a povolil však podle § 362 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení, zrušil rozsudek ve výroku vztahujícím se na tohoto obžalovaného a to jak ve výroku o vině, tak i ve výroku o trestu a výrocích s ním souvisejících a věc v rozsahu zrušení vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

I. Rozsudkové výroky (A č. II. 1. a č. III. 1.), jimiž byli obžalovaní Josef H. a František N. uznáni vinnými zločinem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 197, 200 a 203 tr. zák., napadají zmateční stížnosti obou těchto obžalovaných. Zmateční stížnost obžalovaného H-a nedoličuje žádného z číselně uplatňovaných důvodů zmatečnosti, které by mohly přijíti v úvahu (čís. 5 a 10, správně čís. 9 a) § 281 tr. ř.), pokud jednak vychází z předpokladu, že pro vinu stěžovatelovu nebylo jiného důkazu, než údaje spoluobžalovaného Leonarda C-a, jednak označuje jeho doznání jako velmi nevěrohodné. Na údajích obžalovaného C-a jest zbudováno pouze rozsudkové zjištění, že stěžovatel pronesl k němu někdy v roce 1924 výrok: »Víte, jak to dělají jiné firmy, však Vy si pomůžete.« V tomto výroku stěžovatelově spatřuje rozsudek radu, poučení a schvalování, jímž stěžovatel nastrojil zločin podvodu, spáchaný obžalovaným C-em, a dal k němu úmyslně příčinu, a jsou v rozsudkových důvodech zároveň nastíněny stručné, avšak věcně případné a přesvědčivé úvahy, na jichž základě nabyl nalézací soud přesvědčení o úplné věrohodnosti obžalovaného C-a a tedy i o pravdivosti jeho údajů, zejména též, pokud jimi usvědčoval své spoluvinníky, obžalované H-a a N-a. Jednání obžalovaného C-a, zakládající skutkovou podstatu zločinu podvodu, spatřuje rozsudek v tom, že, ač dodal na městské jatky méněcenné uhlí drobné, lstivě předstíral, že dodal uhlí kostkové, a k bezpečnému vykonání tohoto jeho činu přispěli oba stěžovatelé podle rozsudku tím, že H. jako správce městských jatek přijímal drobné uhlí, dodané obžalovaným C-em a poukazoval cenu, účtovanou za uhlí kostkové, N. pak jako účetní jatek jednak poukazoval pokladně k výplatě za dodané uhlí drobné cenu, účtovanou za uhlí kostkové, jednak potvrdzoval falešné účty C-ovy jako správné, a oba se dohodli podle rozsudku s C-em předem také o podílu na zisku. Skutková zjištění, na nichž

je založen rozsudek ve všech těchto bodech svého výroku, nejsou však v důvodech vůbec čerpána ze zodpovídání se obžalovaného C-a, nýbrž jsou zbudována vesměs na jiných výsledcích hlavního přelíčení, zejména na dotyčných účtech a nákladních listech, pokud jde o obžalovaného N-a, mimo to i na určitém údaji svědka Dr. Richarda Š-a, a v příčině přijímání darů (zápůjček) od C-a i na doznání obou stěžovatelů. Tato zjištění opravňovala nalézací soud ve spojení s jeho vlastními, věcně vesměs případnými úvahami zejména též k rozsudkovému závěru, podle něhož byl podvod v tomto případě možným, mohl se totiž státi skutkem jen za vzájemného dorozumění a součinnosti všech tří obžalovaných (C-a, H-a a N-a), jež byla tak souvislým řetězem, že bez jednoho z nich nebylo vůbec lze řečené podvodné manipulace prováděti. Zejména praví se v rozsudkových důvodech, že N. byl při přejímání a vyřizování účtů za uhlí »pravou rukou« H-a. V důvodech rozsudku se sice připouští, že nebylo lze dokázati přímou a určitou domluvu na podvodné manipulaci mezi oněmi třemi obžalovanými, avšak v právě uvedených zjištěních má dostatečnou oporu také další rozsudkový závěr, podle něhož se jedná o jejich — byť i jen mlčky projeveným souhlasem založené — dorozumění. Není proto zmateční stížnost obžalovaného H-a v právu, pokud namítá, že z toho, co je zjištěno ve spisech, nelze stěžovateli klásti za vinu, že se na provádění podvodu s C-em dohodl nebo ho naváděl k podvodům, a že také mezi ním a N-em bylo úmluvy k docílení zisku z obchodů C-ových. Ostatní vývody této zmateční stížnosti jsou podle §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. nepřipustným brojením proti postupu nalézacího soudu při oceňování jednotlivých průvodů včetně zodpovídání se obžalovaného C-a a proti výsledku této jeho činnosti, skutkovým zjištěním a závěrům, v rozsudkových důvodech vesměs náležitě odůvodněným. Tím méně lze arcí v těchže vývodech zmateční stížnosti spatřovati uplatňování nějakého důvodu zmatečnosti hmotněprávní, zejména námitku, že se rozsudek v tom neb onom bodě zakládá na porušení zákona nebo na jeho nesprávném použití. V závěru vývodů, jimiž napadá táž zmateční stížnost s hlediska důvodů zmatku podle čís. 4, 5 a 10 § 281 tr. ř. přímo vlastně jen rozsudkový výrok, jímž byl obžalovaný H. uznán vinným přečinem podle § 3 čís. 1 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., míní stížnost, že, kdyby byla vyřešena otázka postavení stěžovatelova jako správce městských jatek a dokázalo se zejména, že jatky jsou podnikem čistě soukromým a sledujícím činnost výdělečnou, bylo by na jednání stěžovatelovo pohlížeti jinak, také s hlediska skutkových podstat zločinu podle §§ 5, 197, 200 a 203 tr. zák. a přestupku podle §§ 5, 320 f) tr. zák. Toto ve zmateční stížnosti blíže neobjasněné stanovisko jeví se v tom i onom směru po stránce jak skutkové, tak zejména i právní bezpodstatným, neboť rozsudkem zjištěné jednání stěžovatelovo zakládalo by skutkovou podstatu obou řečených trestných činů také v tom případě, kdyby bylo zjištěno, že městské jatky jsou podnikem povahy stěžovatelem tvrzené. Připomenouti dlužno pouze, že veřejnými listinami, jichž padělání přichází v úvahu jako přestupek podle § 320 f) tr. zák., byly podle rozsudku

nákladní listy (železniční), jichž povahu listin veřejných nepopírá ani zmateční stížnost.

Zmateční stížnost obžalovaného N-a dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 4, 5, 9 a) a 11 (správně čís. 10) § 281 tr. ř. Důvod zmatku podle čís. 4 spatřuje v tom, že při hlavním přelíčení byl nalézacím soudem zamítnut stěžovatelův návrh na svědecký výslech Jana M-ého o tom, že účty a nákladní listy byly předkládány současně a že účty byly vyřízeny a vyplaceny teprve po schválení, byly totiž (stěžovatelem) poukazovány teprve, když H. a direktorium dali svolení, a že bez svolení H-a a direktoria nesměly peníze býti poukazovány (o posléz uvedené okolnosti navržen byl také svědecký výslech Martina Ž-ého), dále na výslech vrchního účetního rady E-a jako svědka o tom, že práce stěžovatelova byla čistě formálně účetnická a že nebylo zejména jeho povinností kontrolovati, zdali se dodané zboží shoduje se zbožím účtovaným, konečně na svědecký výslech šéfa firmy H. a Z. o tom, že peníze byly poukazovány každému včas. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. Obžalovaný N. přiznal, že věděl o nesrovnalostech účtů, předkládaných obžalovaným C-em, s nákladními listy, tvrdil však, že na to upozorňoval obžalovaného H-a, a hájil se v ten rozum, že tímto upozorněním považoval svoji úřední povinnost za splněnu, jelikož prý pokládal ony nesrovnalosti za pouhé nedopatření, jež se vyřídí poctivou (?) cestou mezi H-em a C-em. Nehledíc však k tomu, že obžalovaný H. rozhodně popíral, že ho stěžovatel na ony nesrovnalosti upozorňoval, byla oprávněnost stěžovatelovy obhajoby zkoumána nalézacím soudem. Byliť o tom slyšení při hlavním přelíčení svědci Dr. Alois O. a Dr. Richard Š. Onen projevil názor, že, hlásil-li stěžovatel nesrovnalosti H-ovi, učinil své povinnosti zadost, naproti tomu uvedl tento svědek, že se z povahy stěžovatelovy jako likvidujícího úředníka rozumí samo sebou, že je povinen zkoumati oprávněnost likvidního (likvidovaného) nároku, že se tedy stěžovatel měl též jíti podívati na uhlí, že sice tím, když hlásil nesrovnalost správci (H-ovi), učinil zadost svojí povinnosti, že však likvidovati »to« neměl. Důvod zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř., uplatňovaný zmateční stížností, nelze shledati opodstatněným. V důvodech usnesení, jímž byly stěžovatelovy návrhy zamítnuty jako nezávažné, se uvádí mimo jiné, že některé z okolností, které měly býti navrženými průvody prokázány, jsou pro rozhodnutí nezávažny, a to se vztahuje zejména také na skutečnosti, o nichž byli vedeni svědci navržení stěžovatelem. V důsledku těsné vzájemné souvislosti skutkových zjištění, závěrů i výroků rozsudkových, vztahujících se na obžalované H-a a N-a, bylo již částečně nastíněno stanovisko, jež zaujímá rozsudek v uvedených směrech, také pokud jde o obžalovaného N-a. Doplniti sluší tento nástin poukazem na některá další zjištění a závěry rozsudkové, týkající se právě jen tohoto obžalovaného. Zjišťujet rozsudek, že obžalovaný N., který stejně jako obžalovaný H. přijímal od C-a u příležitosti jeho dodávek uhlí na jatky již v době, předcházející oné podvodné manipulaci, úplatky, totiž pod rouškou bezúročných zápůjček dary, požádal dopisem ze dne 30. prosince 1924 C-a o zá-

půjčku 1500 Kč, k čemuž dodal: »Bitte sich das bei den Rechnungen einzubringen.« Podle dalšího zjištění rozsudkového vyplatil však C. oběma obžalovaným také v roce 1925, tedy v době oněch podvodných manipulací, 8.300 Kč, z nichž menší částky obdržel N. O řečeném dodatku k žádosti stěžovatelově o zápůjčku pravi se v rozsudkových důvodech, že nebyl ničím jiným, než radou, poučením a schvalováním, čelícím k tomu, by si C. peníze půjčené stěžovateli nahradil nepoctivým účtováním. Jak totiž rozsudek dále zjišťuje, vystavil C. první svůj podvodný účet dne 31. prosince 1924, a dospívá rozsudek k závěru, oněmi skutkovými zjištěními opodstatněnému, že takto je prokázána přímá bezprostřední souvislost mezi stěžovatelovým vymáháním zápůjčky na jedné straně a prvním podvodným účtem C-ovým na straně druhé, a že právě řečený dopis stěžovatelův byl C-ovi bezprostředním popudem k započetí podvodné manipulace. Přihlíží-li se k rozsudkovému zjištění, podle něhož také obžalovaný N. potvrzoval falešné účty C-ovy úmyslně jako správné a poukazoval je k výplatě nikoli zadarmo, nýbrž za ony dary, a zároveň i k již řečenému závěru rozsudkovému, podle něhož byl podvod možným jen za vzájemného dorozumění a součinnosti všech tří obžalovaných, je zjevno, že nejen otázka, zda N. upozorňoval H-a na nesrovnalosti mezi účty a nákladními listy či nikoli, nýbrž i další otázka, zda učinil obžalovaný N. zadost své úřední povinnosti pouhým oním upozorněním, nemá významu, stejně jako ho nemají ani okolnosti, o nichž navržen byl při hlavním přelíčení svědecký výslech. Nebyl tudíž zamítnutím průvodních návrhů stěžovatelových porušen zákonný předpis ani některá ze zásad řízení, zabezpečujících jeho hájení, takže důvod zmatku podle čis. 4 § 281 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost neprávem. Zároveň je však z toho zjevnou též bezpodstatnost výtek, činěných zmateční stížností rozsudku s hlediska důvodu zmatečnosti podle čis. 5 § 281 tr. ř. proto, že prý se v něm jednak nerozlišuje, v čem uvěřil nalézací soud svědku Dr. O-ovi a v čem svědku Dr. Š-ovi, ani prý se v něm nijak nevysvětluje rozpor mezi jejich výpověďmi, jednak se rozsudek nevyslovuje, zda skutečnost, tvrzenou stěžovatelem, že totiž upozorňoval H-a na ony nesrovnalosti, běře za prokázanou či nikoli. Že si všichni tři obžalovaní — tedy i N. — nejen byli vědomi trestnosti své podvodné manipulace, nýbrž že i úmysl všech byl podvodný, zjišťuje rozsudek výslovně, takže i v tomto směru vytýká mu zmateční stížnost neprávem nejasnost a neúplnost. Pod rouškou domnělého vnitřního rozporu v rozsudkových důvodech a jejich nejasnosti brojí posléze také tato zmateční stížnost způsobem, podle § 258 tr. ř. nepřipustným, proti postupu soudu při oceňování věrohodnosti a průvodní moci údajů obžalovaného C-a. Důvod hmotněprávní zmatečnosti podle čis. 9 a) § 281 tr. ř. nedolčuje táž zmateční stížnost způsobem vyhovujícím předpisu § 288 čis. 3 tr. ř., tvrdíc, že i podle rozsudku nenastrojil podvod, kladený za vinu C-ovi, radou a pomocí stěžovatel, nýbrž že tak učinil obžalovaný H. Stačí poukázati na uvedená již skutková zjištění a rozsudkové závěry, vztahující se na stěžovatele, by bylo zjevno, že také jeho jednání, jak je zjišťuje rozsudek, podřadil nalézací soud skutkové pod-

statě spoluviny na zločinu podvodu způsobem bezvadným po stránce jak skutkové, tak zejména i právní. Důsledně pozbývá všeho oprávnění též námitka, uplatňovaná s hlediska důvodu zmatku podle čis. 11 (správně čis. 10) § 281 tr. ř. v ten rozum, že nejde o spoluvinu na podvodu, nýbrž o jiný čin trestný, při čemž má zmateční stížnost na zřeteli patrně zločin nadržování podle § 212 tr. zák. Skutková podstata tohoto zločinu nemůže tu přijíti v úvahu již proto, že podle závazných skutkových zjištění rozsudkových (§ 288 čis. 3 tr. ř.) stěžovatel se neomezil na pouhé opomenutí ve smyslu § 212 tr. zák., nýbrž vyvinul naopak činnost pozitivní a jednal v úmyslu podvodném.

II. Rozsudkové výroky (A I. č. 2. II. č. 2. IV. a V.), jimiž bylo další jednání obžalovaných Leonarda C-a, Eliáše S-a a Maxe R-a podřaděno skutkové podstatě přečinu podle § 2 čis. 1 zákona ze dne 3. července 1924, čis. 178 sb. z. a n., a jemu odpovídající činy obžalovaného Josefa H-a skutkové podstatě přečinu podle § 3 čis. 1 téhož zákona, napadají zmateční stížnosti obžalovaných C-a, R-a a H-a zejména, pokud rozsudek spatřuje v H-ovi veřejného činitele ve smyslu těchto zákonných předpisů. Řešení této otázky jakož i zjišťování skutečností pro to směřodatných byla v řízení věnována náležitá péče a jsou také v rozsudkových důvodech nastíněny úvahy, z nichž dospěl nalézací soud k závěru, že H. jako správce jatek města Brna byl veřejným činitelem. O jatkách praví se v rozsudkových důvodech, že, třeba jsou podnikem též výdělečným, slouží přece zájmům všeho obyvatelstva, jsou tedy podnikem veřejným, pokud se týče podnikem, v němž se rozhoduje o věcech (záležitostech) veřejných. H-a sluší podle týchž úvah považovati dokonce za úředníka, povolaného k rozhodování o veřejných záležitostech ve smyslu §§ 104 a 105 tr. zák. vzhledem k tomu, že podle rozsudkového zjištění byl sice jako správce městských jatek podroben jejich direktoriu, byl však zároveň nejen výkonným orgánem direktoria, nýbrž i jeho referentem pro jatky, a byla mu svěřena příprava veškerých návrhů pro rozhodování direktoria. Rozsudek zjišťuje však dále, že H. měl jako referent direktoria pro jatky slovo rozhodující zejména i v příčině otázky, komu se zadá ta která dodávka, jelikož se direktorium obvykle řídilo jeho návrhy. Zdůrazniti jest, že veškerá tato zjištění mají plnou oporu ve výsledcích průvodního řízení, na nichž je buduje rozsudek, totiž vedle jmenovacích dekretů H-a zejména ve výpovědích svědků Dr. O-a, Dr. Š-a, Ž-ého a T-y, takže se jeví zcela bezpodstatným tvrzení zmateční stížnosti obžalovaného H-a, že nalézací soud neměl pro řečený svůj názor a výrok rozsudkový jiného podkladu než svůj osobní názor. Otázku, zda dlužno H-a považovati za úředníka, povolaného k rozhodování o veřejných záležitostech, řešil ostatně nalézací soud zřejmě jen proto, že veřejnou obžalobou byly dotyčné činy obžalovaných stíhány s hlediska skutkových podstat zločinů podle §§ 104 a 105 tr. zák. Do rozsudku, jímž byly tytéž činy podřaděny skutkovým podstatám pouhých přečinů podle §§ 2 a 3 zákona o úplatkářství, podalo sice státní zastupitelství zmateční stížnost, kterou však dodatečně vzalo zpět, takže v tomto směru zůstává rozsudek nedotčen, otázka, zda rozsudek právem

či neprávem spatřuje v H-ovi také úředníka, povolaného k rozhodování o veřejných záležitostech, stává se nadále bezpředmětnou a pozbývají důsledně významu též vývody, jimiž jednotlivé zmateční stížnosti rozsudek právě v tomto bodě napadají. Za tohoto stavu třeba se zabývat pouze otázkou, zda rozsudek právem vyslovil, že H. je veřejným činitelem po rozumu §§ 2 a 3 zákona o úplatkářství, či zda jsou oprávněny výtky a námitky, jimiž jednotlivé zmateční stížnosti rozsudek také v tomto směru napadají s hlediska různých důvodů zmatečnosti formální i hmotněprávní. Při tom dlužno především mít na zřeteli, že zákonný pojem »veřejného činitele« je mnohem širší než pojem »úředníka, povolaného k rozhodování o veřejných záležitostech« ve smyslu §§ 104 a 105 tr. zák. Dokladem správnosti tohoto stanoviska je již způsob, jak došlo k nyní platnému zákonu o stíhání úplatkářství ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n. Ve vládním návrhu tohoto zákona (tisk 4583) bylo pro § 2., v podstatě jinak obdobný nynějšímu § 2. zákona použito označení »úředníka nebo jiného orgánu (státu, země atd.)«; ustanovení, obdobného nynějšímu § 6. zákona, nebylo ve vládním návrhu vůbec. Z důvodové zprávy k vládnímu návrhu, v jejímž odstavci čtvrtém je řeč o »úřednících a orgánech veřejné správy«, nadále pak stručně jen o »úřednících«, vychází najevo, že úmyslem vlády bylo původně doplniti až dotud platné trestní předpisy o úplatkářství aktivním i pasivním (§§ 104, 105 a 311 tr. zák.) jen po stránce věcné, nikoli — s jedinou výjimkou úředníků a jiných orgánů soukromých podniků, podrobených veřejnému účtování nebo státnímu dozoru — rozšířiti též okruh osob, přicházejících v úvahu buď jako předměty nebo jako pachatelé dotčených trestných činů. Teprve zpráva ústavně-právního výboru o vládním návrhu (tisk 4736) míní, že podle návrhu mohlo by býti pochybným, zda postižení jsou veřejnoprávní činitelé vůbec, a že doplnění jeví se zejména, pokud vládní návrh mluví o veřejných podnicích a fondech, praktickým vzhledem k tomu, že na př. zaměstnanci státních statků, tabákové reže, obecních plynáren a elektráren mohli by stěží býti považováni za úředníky neb orgány státu neb obce ve veřejnoprávním slova smyslu, kdyžť i jinak činí se v zákonech a ve služebních předpisech rozdíl mezi zaměstnanci státními a zaměstnanci státních podniků, ústavů a fondů. K vůli zjednodušení dikce zvolil ústavně-právní výbor podle téže své zprávy pro všechny osoby, které mají býti zákonem postiženy, úhrnný název »veřejný činitel« a shrnul zároveň bližší vysvětlení toho, kdo se pod tímto názvem má rozuměti, do samostatného nového § 6. Ve smyslu těchto podnětů bylo pak nejen v §§ 2. a 3. zákona o úplatkářství použito názvu »veřejný činitel«, nýbrž byl do zákona též nově pojat § 6., podle jehož prvního odstavce jsou veřejnými činiteli, uvedenými v předchozích ustanoveních, orgány a zaměstnanci státu, země, župy, okresu, obce nebo jiné veřejnoprávní korporace, veřejných podniků, ústavů a fondů, a jehož odstavec druhý klade veřejným činitelům, uvedeným v §§ 2 a 3, na roveň i orgány a zaměstnance bank, spořitelén, záložen a jiných peněžních ústavů, hospodářských a výdělečných společenstev a ústavů povinného pojištění, jiných pak sou-

kromých podniků a ústavů, pokud jsou pod státním dozorem. Je-li tudíž již ve zprávě ústavně-právního výboru, jejíž stanovisko zřejmě došlo výrazu i v zákoně, jako o veřejných činitelích řeč také o zaměstnancích státních statků, tabákové režie, obecních plynáren a elektráren, a jsou-li v druhém odstavci § 6 zákona veřejným činitelům ve smyslu §§ 2 a 3 postaveny na roveň i orgány a zaměstnanci ústavů a podniků povahy převážně nebo ryze výdělečné, dokonce i ústavů a podniků soukromých, je nepochybné, že úmyslem zákonodárčovým nebylo, by působnost trestních předpisů §§ 2 a 3 zákona byla omezena jen na případy, v nichž jako předmět nebo jako pachatel trestného činu přichází v úvahu orgán nebo zaměstnanec veřejných ústavů a podniků nevýdělečných, jak dovodit se snaží zmateční stížnosti obžalovaných R-a a H-a. Ostatně již pojem »(veřejného) podniku«, vyskytující se v prvním odstavci § 6 zákona a poukazující zřejmě na podnikání hospodářské, tedy po případě i výdělečné, nasvědčuje správnosti nastíněného názoru, neméně i to, že se trestní předpisy §§ 2 a 3 zákona vztahují mimo jiné i na případy, v nichž prospěch byl nabídnut, slíben, poskytnut, žádán nebo přijat za to, že bude s někým uzavřena smlouva, tedy právní jednání, vyskytující se z pravidla v oblasti poměrů soukromoprávních a vzájemných styků rázu hospodářského. O uzavření smluv (o dodávky uhlí a sena, pokud se týče o odběr tuku) jednalo se pak podle rozsudkových důvodů také v souzeném případě. Jelikož tedy, jak dovedeno, trestní předpisy §§ 2 a 3 zákona o úplatkářství vztahují se i na případy, v nichž buď předmětem nebo pachatelem trestného činu je orgán nebo zaměstnanec veřejného podniku výdělečného, jest se jen stručně zmíniti o tom, že rozsudkový závěr, podle něhož městské jatky jsou jakožto podnik, sloužící zájmům všeho obyvatelstva, podnikem veřejným (první odstavec § 6 zákona), je plně oprávněn již samou povahou takového podniku, jehož částečně snad též výdělečný ráz ustupuje v pozadí proti jeho hlavnímu určení, by obyvatelstvo města bylo zásobováno masem a jinými produkty, získanými porážkou dobytka, způsobem bezvadným zejména po stránce zdravotní. Čl. 42 a 53 »Jatečného řádu pro jatky města Brna« stanoví na přestupky jatečného řádu dokonce tresty, kdežto na částečně výdělečnou povahu jatek poukazuje nanejvýše jen čl. 54 jatečného řádu, v němž je určena výše různých poplatků, na jatkách vybíraných.

Zmateční stížnosti jsou však v nepravu též, pokud s hlediska jednotlivých uplatňovaných důvodů zmatečnosti napadají — namnoze ostatně jen nepřímou — buď postup nalézacího soudu za řízení nebo rozsudek v otázce, rozsudkem kladně zodpovězené, zda H. byl veřejným činitelem ve smyslu §§ 2 a 3 zákona o úplatkářství či nikoliv. Tomu je tak především, pokud se zmateční stížnost obžalovaného H-a dovolává důvodu zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř. proto, že byly při hlavním přelíčení jeho průvodní návrhy zamítnuty jako nezávažné. Návrhy ty vyplňují neméně než 81 stran a bylo se jimi domáháno svědeckého výsledku mnoha desítek svědků, důkazů znalci a přemnohými listinami, spisy, různými řády, statuty, obsáhlými korespondencemi, zápisy a protokoly o sezeních řady různých městských komisí, městské rady i obecního zastupí-

telstva namnoze jen zcela všeobecně bez bližšího označení jednotlivých listin nebo protokolů, jichž čtení by přicházelo v úvahu. Stejně všeobecně a tedy způsobem, který nevyhovuje předpisu čís. 5 § 281 tr. ř. ve spojení s ustanovením § 1 čís. 2 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, počíná si i zmateční stížnost, která podle smyslu svých rovněž jen zcela povšechných vývodů spatřuje uplatňovaný důvod zmatku čís. 4 § 281 tr. ř. v zamítnutí všech stěžovatelových průvodních návrhů. Podrobný rozbor otázky oprávněnosti těchto výtek v příčině každého jednotlivého průvodního návrhu jest však tím méně nutným, ano, pokud aspoň z vývodů zmateční stížnosti v tom směru ne zcela jasných lze usouditi, šlo stěžovateli pokud se týče jeho obhájci převážně o to, by provedením navržených důkazů bylo prokázáno, že stěžovatele nelze považovati za úředníka (§§ 104, 105 tr. zák.), který rozhodoval o záležitostech veřejných, kdyžťe prý jednak městské jatky jsou soukromým obchodním a výdělečným podnikem města, jehož pouhým obchodním jednatelem, zástupcem nebo disponentem byl stěžovatel, jednak rozhodovati o záležitostech jatek nebyl prý povolán stěžovatel, nýbrž bylo k tomu oprávněno pouze direktorium. Ve směru prv naznačeném stačí poukázati na předešlé úvahy, podle nichž působnost trestních předpisů §§ 2 a 3 zákona o stihání úplatkářství vztahuje se i na orgány a zaměstnance veřejných podniků výdělečných, při čemž správností rozsudkového závěru, podle něhož jsou městské jatky veřejným podnikem ve smyslu prvního odstavce § 6 téhož zákona, nemohl by otrásti ani kladný výsledek důkazů navržených stěžovatelem, a nepodařilo by se zejména dokázati, že městské jatky jsou ryze výdělečným podnikem soukromým a že jejich správce je pouhým zřízencem obchodním, jednak otázka, zda stěžovatel byl úředníkem, povolaným k rozhodování o veřejných záležitostech, stala se zatím nastalou změnou situace bezpředmětnou. Ve směru druhém dlužno zdůrazniti, že pozornosti nalézacího soudu neušla ani okolnost, na niž poukazují také zmateční stížnosti obžalovaných C-a a R-a, že totiž H., pokud disponoval o dodávkách samostatně, činil tak neprávem, a, jak se dále praví, v rozsudkových důvodech, dokonce svémocně vzhledem k tomu, že o zadání dodávek mělo rozhodnouti direktorium. Rozsudek dospívá však přes to k závěru, že H. měl moc (rozs. »možnost«) ponechati či neponechati (odebrati) dodávky uhlí C-ovi, dodávky sena R-ovi a odběr tuků S-ovi, pokud se týče uplatnění v tom směru aspoň svoji vůli u direktoria. Zejména k závěru posléz uvedenému opravňovalo nalézací soud již ono zjištění rozsudkové, podle něhož měl H. v tom směru slovo rozhodující, jelikož se direktorium obyčejně řídilo jeho návrhy. Jde tu v podstatě o řešení otázky, zda byl H. k samostatnému zadávání oněch dodávek a onoho odběru povolán či nikoli, a je patrné, že, praví-li se v rozsudku o H-ovi, že zadávaje dodávky jednal »per nefas«, je tím míněna pouhá nepřesnost formální, nikoli naprostý nedostatek oprávnění. Po stránce právní a s hlediska zákona není ostatně bez významu, že v § 2 zákona o úplatkářství, směrodatném v té příčině i pro předpis § 3 téhož zákona, jednak nepoužívá se, patrně úmyslně, výrazu »oprávněn«, nýbrž širšího

pojmu »povolán«, jednak slova »k němuž je tento činitel povolán« připojena jsou nejen mluvnicky, nýbrž i podle svého úmyslu jen k větě bezprostředně předcházející, »že bude vykonán neb opomenut úkon«, že se tedy nevztahují na ostatní předchozí věty, zejména ne na větu »bude uzavřena smlouva«, kterážto možnost přichází výhradně v úvahu v souzeném případě. O H-ovi se v rozsudkových důvodech uvádí nejen, že měl moc dodávky určitým osobám ponechatí nebo neponechatí, nýbrž že ji také skutečně vykonával, a mělo větou prv uvedenou býti naznačeno, že zadávání dodávek a uzavírání příslušných smluv spadalo v obor úřední povinnosti H-a jako správce městských jatek a referenta direktoria pro jatky, a že jeho postup při tom jen formálně nevyhovoval dotyčným předpisům. Nelze říci, že rozsudek řešil otázku, o níž jde, způsobem vadným ať po stránce skutkové nebo právní, uváží-li se zejména, že nejen zločiny podle §§ 104 a 105 tr. zák., nýbrž tím spíše i přečiny ve smyslu §§ 2 a 3 zákona o stíhání úplatkářství přicházejí v úvahu též, jde-li o úředníka (veřejného činitele), který sice o veřejné záležitosti (uzavření smlouvy) sám nerozhoduje, avšak rozhodnutí věcně připravuje nebo při něm spolupůsobí. O H-ovi zjišťuje však rozsudek nejen, že mu jako referentu direktoria pro jatky byla (formálně) svěřena příprava návrhů pro rozhodování direktoria, nýbrž též, že (skutečně) měl v tom směru rozhodující slovo. Ze všech těchto úvah je zjevně především, že správné rozhodnutí řečené otázky nevyžadovalo zjišťování dalších skutečností, tudíž ani provádění důkazů, navržených obžalovaným H-em, takže důvod zmatečnosti podle čís. 4 § 281 tr. ř. uplatňuje jeho zmateční stížnost neprávem. Dále však vychází z těchže úvah najevo, že je jednak bezpředmětnou, jednak i věcně bezdůvodnou výtku neúplnosti a nejasnosti, činěná rozsudku zmateční stížností s hlediska důvodu zmatku čís. 5 § 281 tr. ř. proto, že prý v něm není »podstatného odůvodnění« v příčině otázky, v čem spatřuje soud rozhodování H-a o věcech (záležitostech) veřejných, a že je zmateční stížnost v nepravu posléze též, pokud podstatou svých vývodů, jimiž doličuje námitku číselně uplatňovaného důvodu zmatečnosti hmotněprávní podle čís. 10, správně čís. 9 a) § 281 tr. ř., znovu se snaží dovoditi, že v H-ovi nelze spatřovati veřejného činitele ve smyslu § 3 zákona o stíhání úplatkářství proto, že prý rozhodování o záležitostech výdělečných podniků obecních není rozhodováním o záležitostech veřejných, že však ve službě soukromé pokud se týče v podniku soukromém je přijímání darů jednak obchodní zvyklostí, jednak věcí uznání a ochoty se strany zákaznickovy.

Nejinak je tomu též v příčině některých výtek a námitek, jimiž napadá rozsudek s hlediska důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. zmateční stížnost obžalovaného C-a. Svědci Dr. O. a Dr. Š. neučinili oněch údajů, které jsou mimo jiné i na základě jejich domnělých výpovědí uvedeny ve zmateční stížnosti, že totiž H. při zadávání dodávek nehlasil, pokud se týče byl pouze referentem s hlasem poradním. Udaliť při hlavním přeličení oba řečení svědci naopak, že H. byl referentem s právem hlasovacím a s právem veta. Podle prvního odstavce čl. I. »Jednacího řádu pro hospodářská direktoria města Brna«, jehož se zmateční

stížnost dále dovolává, ředitel (správce dotyčného podniku, oddělení) sice v direktoriu nehlasuje, toto omezení je však vyváženo ustanovením předposledního odstavce téhož článku, podle něhož musí se věc, usnese-li se direktorium proti návrhu ředitele (vedoucího úředníka podniku neb odvětví správy) jakožto referenta direktoria, a žádá-li to referent, předložit městské radě. Jeví se tedy bezdůvodnou výtku zmateční stížnosti, že prý nalézací soud okolnosti jí zdůrazňované náležitě neuvážil, vzav podle rozsudku za prokázáno, že H. měl moc stěžovateli dodávky uhlí ponechat nebo neponechat, a je zmateční stížnost v nepravu též, pokud dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. v podstatě shodně se zmateční stížností obžalovaného H-a namítá, že H. nebyl veřejným činitelem povolaným k uzavírání dotyčných smluv vzhledem k tomu, že s dodávkami disponoval per nefas, svémocně a protiprávně, a že dávání darů H-ovi stěžovatelem bylo prostředkem nezpůsobilým. Svým tvrzením, opřeným ve směru posléz naznačeném o zodpovídání se obžalovaného H-a, že prý na zadání dodávek stěžovateli neměl vůbec vlivu, ocitá se zmateční stížnost, uplatňujíc zmatek hmotně-právní, v přímém, podle § 288 čís. 3 tr. ř. nepřipustném rozporu se závazným pro ni skutkovým zjištěním rozsudkovým, podle něhož měl H. jako referent direktoria pro jatky v onom směru naopak slovo rozhodující. Zjevné bezpodstatnosti tohoto tvrzení zmateční stížnosti nasvědčuje ostatně skutečnost, rozsudkem bezvadně zjištěná, že H. stěžovateli ony dodávky (objednávky) uhlí také skutečně ponechal, jemu je totiž trvale ponechal. Vztahují-li se však trestní předpisy §§ 2 a 3 zákona o stíhání úplatkářství, jak bylo dovedeno, i na případy, v nichž je buď předmětem nebo pachatelem trestného činu orgán nebo zaměstnanec veřejného podniku výdělečného, postrádají všeho oprávnění též námitky, jimiž napadá v tom směru rozsudek s hlediska důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. zmateční stížnost obžalovaného R-a. Tomu je tak zejména, pokud tato zmateční stížnost stejně jako zmateční stížnost obžalovaného H-a ve svých vývodech, jimiž formálně provádí důvod zmatku podle čís. 4 § 281 tr. ř., jednak dovozuje, že za veřejného činitele lze pokládati jen úředníka, který je povolán k předsevzetí úkonů výsostných, pokud se týče správních, nikoli záležitostí soukromých, výdělečných, jednak vyslovuje názor, že dlužno rozlišovati mezi postavením H-a jako správce městských jatek v jeho úředním poměru k obci jakožto jeho zaměstnavatelce s jedné strany a v jeho vztahu k soukromým osobám, s nimiž bylo mu vyjednávati, tedy zejména i k obžalovanému R-ovi se strany druhé, posléze pokud zdůrazňuje, že zvláště v příčině dodávek sena tímto obžalovaným šlo o ryze výdělečnou soukromou činnost jatek, nesloužící veřejným zájmům, nýbrž výhradně zájmům oněch osob (řezníků, prodavačů a komisionářů), jimž seno dodávané R-em bylo jatkami dále dodáváno, jichž dobytek byl totiž na jatkách senem tím na jejich účet krmen. Je na bledni, že, pokud jde o otázku, zda byl obžalovaný H. veřejným činitelem, povolaným k uzavírání dotyčných smluv, není místa k uvedenému rozlišování, že stanovisko, zaujaté v tom směru rozsudkem, je jednotné a nedílné, že tedy veřejného činitele ve smyslu §§ 2

a 3 spatřuje v něm rozsudek právem i v jeho poměru proti dalším obžalovaným, dodavatelům, pokud se týče odběratelům městských jatek, a to, pokud jde zvláště o obžalovaného R-a, bez rozdílu, zda seno jím na jatky dodávané sloužilo potřebám jatek samých přímo, či zda jimi bylo objednáváno pro účely, hovící sice bezprostředně snad zájmům osob soukromých, související však zároveň aspoň nepřímě také s hlavním určením jatek. Stanovíť »Jatečný řád (domácí řád pro městské jatky)« v čl. 14. a 15., že krmivo, stelivo, jakož i potřebné nářadí ke krmení dobytka, postaveného ve stájích jatek (čl. 12.), nesmí býti přinášeno, nýbrž bude dodáno správou jatek, a že krmení děje se zřízenci jatek v určených dobách podle řádu pro krmení, a je podle čl. 37 vstup do stájí a na místo ke krmení dovolen pouze zaměstnancům jatek. Je na snadě, že důvodem těchto předpisů jsou zřetele rázu policejné bezpečnostního a zdravotnického, za všech okolností však okolnosti povahy veřejnoprávní. O všech obžalovaných, jichž jednání bylo podřaděno skutkové podstatě přečinu podle § 2 zákona o stíhání úplatkářství a mezi něž náleží tedy i obžalovaný R., uvádí se v rozsudku, že ličili vystupování H-a na jatkách jako počínání si všemocného pána, který si byl vědom, že rozhodujícím činitelem je vlastně, když ne výhradně, tedy v prvé řadě on sám. Z rozsudkových důvodů je současně zjevno, že tento dojem vystupování H-a na ostatní obžalované shledává rozsudek zcela případným, není proto zmateční stížnost v právu ani, pokud namítá, že v rozsudku není zjištěno, že stěžovatel pokládal H-a za osobu výhradně oprávněnou k zadávání dodávek sena, tím méně pak, pokud dovozuje, že, není-li toto skutečné oprávnění H-a (objektivně) zjištěno, jde u stěžovatele o pouhý delikt putativní. Pokud tedy jde o otázku, zda byl obžalovaný H. veřejným činitelem ve smyslu §§ 2 a 3 zákona o stíhání úplatkářství, dlužno jak výtky, činěné zmatečnými stížnostmi obžalovaných H-a, C-a a R-a jednak řízení, jednak rozsudku s hlediska důvodů zmatku podle čís. 4 a 5 § 281 tr. ř., tak i námitky, jimiž napadají tyto zmateční stížnosti rozsudek, dovolávající se důvodu zmatečnosti hmotněprávní podle čís. 9 a) (10) téhož §, označiti vesměs jako bezdůvodné, pokud se týče právně bezpodstatné.

Zbývá zmíniti se ještě o některých výtkách a námitkách, uplatňovaných zmatečnými stížnostmi obžalovaných C-a a R-a s hlediska důvodů zmatečnosti podle čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. v jiných směrech, než ve směru až posud probíraném. Obžalovaní C. i R. hájili se zejména ještě při hlavním přelíčení hlavně tvrzením, že dávali dary H-ovi proto, že je chikanoval. Vytýkal totiž C-ovi, že dodané uhlí je špatné jakosti, ačkoli bylo jakosti při nejmenším prostřední, proti R-ovi pak začal s různými malichernostmi, takže prý R. se rozhodl dávat mu dary, by měl od něho pokoj. O tvrzení obžalovaného C-a byly provedeny důkazy svědeckým výsledkem jeho kontoiristek Hedviky R-ové a Marie N-ové, které potvrdily pravdivost jeho údajů, a také o výpovědích dalších svědků Františka L-a a Arnošta F-a praví se v rozsudkových důvodech, že se zdají nasvědčovati tomu, že H. doháněl C-a k dávání darů bezdůvodnými chikanami. Zároveň dospívá se však tamtéž k úsudku, že

tvrzení bezdůvodných chikan jsou přece jen příliš všeobecná, zejména pak naprosto subjektivní, než by soud mohl na jejich podkladě dojít k pevnému přesvědčení, že H. chikanoval C-a opravdu jen bezdůvodně, by ho pohnul k darům. Již s tohoto hlediska mohlo se nalézacímu soudu právem jevit zbytečným, by byly v naznačeném směru prováděny další důkazy, by tudíž o tom, jak H. obžalovaného C-a »sekýroval«, byl slyšen další jím při hlavním přeličení navržený svědek Jan N. Ostatně i kdyby úplatky byly obžalovanými C-em a R-em dávány H-ovi za tím účelem, by se zbavili jeho domnělých »chikan«, bylo by lze i v tom spatřovati trestné jednání podle § 2 I. zákona o úplatkářství, protože by šlo o úplatek za to, že jim budou poskytnuty »úlevy« ve smyslu uvedeného §. Zjišťování těchto okolností pokládal však nalézací soud za potřebné jen, pokud mu bylo řešiti otázku, zda se obžalovaní H., C. a R. dopustili zločinů podle § 104, pokud se týče § 105 tr. zák., kladených jim za vinu veřejnou obžalobou. Jakmile nalézací soud shledal v témž jednání obžalovaných skutkovou podstatu přečinů podle §§ 3, pokud se týče 2 zákona o stíhání úplatkářství právě proto, že není dosti určitých důkazů o tom, že H. zanechal chikany, jakmile obdržel od ostatních dvou obžalovaných dary, stačilo k založení skutkových podstat řečených přečinů po této stránce již rozsudkové zjištění, podle něhož H. přijímal od C-a a R-a dary a ti to mu je dávali za to, že jim dodávky uhlí pokud se týče sena budou ponechány, a by si tyto dodávky (objednávky) udrželi, a za to, že s nimi budou uzavřeny smlouvy o těchto dodávkách. Toto rozsudkové zjištění není, pokud se vztahuje na obžalovaného C-a, v rozporu s pozdějším závěrem rozsudkovým, podle něhož není určitých důkazů o tom, že by H. nebyl bez oněch darů ponechal dodávky C-ovi. Tento závěr rázu arcí po výtce skutkového pokládal nalézací soud za nutný, by bylo dovoděno, že jednání obžalovaných nezakládá skutkové podstaty zločinů podle §§ 104 (105) tr. zák., a právě nedostatek této pojmové náležitosti měl v zápětí, že bylo napadeným rozsudkem jejich jednání podřaděno skutkovým podstatám řečených přečinů, které jsou dány již tehdy, byl-li veřejnému činiteli nabídnut, slíben nebo poskytnut pokud se týče jím žádán nebo přijat prospěch, na nějž nemá práva, za to, že s určitou osobou bude uzavřena smlouva. Pod trestní ustanovení §§ 2 a 3 zákona o stíhání úplatkářství spadají zejména případy, v nichž by, jak zmáteční stížnost vzhledem na souzený případ a dovolávajíc se dotyčného údaje H-a zvlášť zdůrazňuje, dodávky byly bývaly dárci ponechány, s ním tedy dotyčná smlouva byla bývala uzavřena i bez dávání darů. Vycházíť na jevo jak z důvodové zprávy k vládnímu návrhu (tisku 4583), tak ze zprávy ústavně právního výboru o tomto návrhu (tisku 4736), že trestními předpisy nového zákona o stíhání úplatkářství mají býti postiženy také všechny jiné formy aktivního i pasivního úplatkářství, než ty, které až dotud podléhaly trestání podle §§ 104 a 105 a 311 tr. zák., a že je tomu tak zejména pokud jde o podplácení, při němž nedošlo ani k porušení úřední povinnosti, ani ke stranictví. Nemá proto významu ani skutečnost, zmáteční stížností obžalovaného C-a dále zdůrazňovaná a zjištěná i rozsudkem, že obžalovaný C. dodával

nejlépe a nejlevněji, neboli, jak se v rozsudku praví, že jeho dodávky uhlí vyhovovaly velice dobře. Stěžovatelův nárok, by mu jako nejlepšímu a nejlevnějšímu dodavateli byly dodávky uhlí pro městské jatky ponechány, pozbyl povahy nároku morálního, označeného takto ve zmateční stížnosti, jakmile se stěžovatel, by si dodávky ty udržel, neostýchal uplatňovati tuto svou snahu poskytováním darů orgánu, povolnému k uzavírání dotyčných smluv. Zmateční stížnost téhož obžalovaného napadá posléze jednak pod rouškou domnělého rozporu se spisy a nedostatků důkazů jako důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř., jednak s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) téhož § skutkové zjištění a zároveň výrok rozsudkový, podle něhož peněžitě dary, poskytované stěžovatelem H-ovi v době trestného činu, t. j. v době od 15. srpna 1924 do konce roku 1924, činily nejméně 1.000 Kč. Toto zjištění nejen není v rozporu se spisy, má naopak v oněch výsledcích hlavního přelíčení, na nichž je po stránce skutkové zbudováno a v úvahách rozsudkových oporu dostatečnou a zmateční stížnost nedoličuje zejména uvedeného důvodu zmatečnosti hmotněprávní způsobem, který by vyhovoval předpisu § 288 čís. 3 tr. ř., namítá-li, že prý není nijak prokázáno, že stěžovatel právě v rozhodné době H-ovi něco vyplatil, nýbrž je docela možno, že mu v době té nevyplatil vůbec nic. Zmateční stížnost obžalovaného R-a spatřuje vnitřní rozpor, zakládající zmatečnost rozsudku podle čís. 5 § 281 tr. ř., zřejmě neprávem v toni, že, ač nalézací soud jinak vzal za základ svého rozhodnutí výpověď stěžovatelovu, nedal přece víry jeho tvrzení, že dával H-ovi dary jen, by ho bezdůvodně nechikanoval. Stěžovatel byl v přípravném řízení vyslechnut dosti podrobně po dvakráte, po prvé na bezpečnostním oddělení brněnského policejního ředitelství, po druhé vyšetřujícím soudcem. Podle protokolů nezmínil se při žádném z těchto svých výslechů ani slovem o tom, že dával H-ovi dary proto, že ho snad bezdůvodně chikanoval, a za tím účelem, by toho nadále nečinil, uvedl naopak, že H. jednou asi za 14 dní po té, kdy stěžovatel počal dodávati jatkám seno, podotkl, že může seno bráti též jinde, a připomněl mu, že od F-a, stěžovatelova předchůdce v dodávkách, dostával asi 3%, a že stěžovatel byl nucen, by si dodávky udržel, dávali H-ovi též 3% z každého účtu. Jestliže se tudíž stěžovatel při svém výslechu u hlavního přelíčení vytasil pojednou s tvrzením, že, když H-ovi při první dodávce nic nedal, zpozoroval, že ho H. začal chikanovati různými malichernostmi a že se rozhodl dávali mu onu 3% provisi, by měl od něho pokoj a by ho H. různými malichernostmi nechikanoval, nelze uplatňováním domnělého důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. nic namítati proti tomu, že nalézací soud tomuto novému tvrzení stěžovatelovu neuvěřil, nýbrž položil za základ rozsudkového zjištění, podle něhož stěžovatel dával H-ovi provise, by si udržel dodávky (objednávky), jeho původní údaje z řízení přípravného. Vzhledem k vylíčenému stavu věci nebylo ani nezbytně zapotřebí, by pro toto stanovisko nalézacího soudu byly v rozsudku uvedeny zvláštní důvody, jeví se proto bezdůvodnou výtku neúplnosti a nedostatečného odůvodnění, činěná zmateční stížností rozsudkovému závěru, podle ně-

hož jsou ve výpovědi stěžovatelově při hlavním přelíčení již zřejmě patrný postranní vlivy, v rozsudkových důvodech arcí blíže nijak neoznačené. Důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. neprovádí posléze ani tato zmateční stížnost způsobem, který by hověl předpisu § 288 čís. 3 tr. ř., neboť své tvrzení, jemuž celkovým smyslem dotyčných svých vývodů dává výraz a podle něhož stěžovatel nejednal v úmyslu, by dary docílil uzavření dotyčných smluv nebo pokračování v nich, opírá o skutečnost rozsudkem nejen nezjištěnou, nýbrž jím naopak odmítnutou, jakoby totiž stěžovatel byl poskytoval ony dary H-ovi jen proto, že viděl neb aspoň měl důvodně za to, že se jen poskytováním darů uchrání »sekatur« s jeho strany a zjedná si takto záštitu proti jeho chikanosnímu jednání. Tím méně lze arcí o zákonu vyhovujícím uplatňování důvodu zmatečnosti hmotněprávní mluvit, pokud se zmateční stížnost znovu snaží dovoditi, že ony údaje stěžovatelovy zasluhují víry, že jim tedy měl uvěřiti také nalézací soud. Totéž platí i o zmateční stížnosti obžalovaného Eliáše S-a; ani tato nevychází z části ze skutkového zjištění nalézacího soudu a brojí nepřipustným způsobem proti přesvědčení soudu nalézacímu, nabytému volným uvažováním výsledků průvodního řízení a zejména nelze přisvědčiti jejímu názoru, že rozsudkové důvody ponechávají zcela nepovšimnutou skutečnost, kterou jinak i sám rozsudek zjišťuje a již se při svých výsleších opětně dovolával zejména i stěžovatel, že totiž H. byl jako správce městských jatek neomezeným »všemohoucím« pánem a že mu proto celý onen postup nebyl nijak napadným, ježto nalézací soud v rozsudkových důvodech výslovně poukazuje na tuto okolnost. Ani okolnost zmatečností podle čís. 5 § 281 tr. ř. uplatňovaná, že obžalovaný H. hleděl S-a krátce před prozrazením aféry pohnouti k tomu, by při případné revisi vykázal dodávky souhlasně s knihami jatek, totiž bez oněch přeplatků, a že S. naopak nečinil překážek městské vyšetřující komisi a že jí dokonce vydal onen soupis, nebyla nalézacím soudem přehlédnuta, nýbrž soud ji hodnotí v rozsudku, a nelze proto rozsudek napadati v tomto směru formálním důvodem zmatečností podle čís. 5 § 281 tr. ř. Bylo proto zmateční stížností všech obžalovaných zavrhnouti vesměs jako bezdůvodné, v některých bodech pak i jako ne po zákonu, pokud se týče vůbec neprovedené.

III. Zrušovacímu soudu vzešly však závažné pochybnosti proti správnosti skutečností, na nichž rozsudek spočívá ve výroku o vině obžalovaného S-a, ježto důvody týkající se této části rozsudku nejeví se mu přesvědčivými. Napadený rozsudek sám uvádí, že tu není důkazů o vědomí obžalovaného S-a o tom, že H. používá přeplatků pro sebe, své přesvědčení o tomto jeho vědomí buduje na úvahách a závěrech rázu jen negativního, a v tom, že obžalovaný S. platil zvláště do rukou spoluobžalovaného Josefa H-a a zvláště u pokladny, shledává jedinou pozitivní skutečnost usvědčující obžalovaného S-a. Jest však známo, že v praktickém životě vyskytují se skutečně případy takového dvojího placení, že totiž vedle formálně zúčtovaného peníze jest třeba platiti ještě zvláštní poplatky (na př. za tiskopisy) přímo k rukám některého činov-

níka podniku, aniž by v tom bylo lze shledávat něco nekalého. Pro bezelstnost obžalovaného S-a mluví však okolnost, že nevyhověl žádosti H-a a svoje obchodní knihy nepřivedl v soulad s knihami jatek, nýbrž naopak, že veškerý materiál, který měl po ruce, i se soupisem platů, zaslaný mu H-em, předložil revisní komisi. Nejsou proto důvody nalézacího soudu v tomto směru přesvědčivé, a bylo za použití § 362 tr. ř. v příčině obžalovaného Eliáše S-a naříditi mimořádnou obnovu trestního řízení a rozsudek nalézacího soudu ve výroku o vině a ve výroku o trestu, jakož i ve výrocích s ním souvisejících, pokud se týče tohoto obžalovaného, zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

Čís. 3199.

Reální a ideální souběh zločinů podle § 83 druhý případ a § 98 b) tr. zák.

»Původcem« rušení domácího pokoje po rozumu první věty § 84 tr. zák. není jen návodce a strůjce, nýbrž jest jím každý přímý pachatel, jenž předsevzal čin nikoli v cizím zájmu, byv k tomu jinou osobou zjednan, nýbrž v zájmu vlastním, pro svůj vlastní účel; za »pomocníky« ve smyslu druhé věty § 84 tr. zák. jest pokládati jen ty osoby, které nejednaly ve vlastním zájmu, nýbrž sloužily vůli jiné osoby, davše se jí použití jako nástroje.

Při rušení domácího pokoje může spolupůsobiti i více »původců«; tím, že jeden z nich, věc řídící, stává se vůdcem, nepřestávají ostatní býti »původci«.

Nejde o porušení předpisů §§ 262, 267 tr. ř. a zmatek čís. 8 § 281 tr. ř., podřadil-li soud skutek pod ustanovení první věty § 84 tr. zák., kdežto obžaloba spatřovala v něm čin spadající pod trestní sazbu druhé věty § 84 tr. zák.

Veřejný obžalobce nemůže s hlediska čís. 10 § 281 tr. ř. uplatniti v neprospěch obžalovaných ideální souběh soudem nerozpoznaný nebo nesprávně popřený, bylo-li na čin použito trestní sazby, jež i při souběhu byla by nejprísnější.

(Rozh. ze dne 6. června 1928, Zm I 726/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. října 1927, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí podle § 83 tr. zák., jakož i zmáteční stížnost státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98 b) tr. zák.